

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie IX./2016
Plénum

Nález:

spisová značka	PL. ÚS 17/2014
populárny názov	Platby za prístup do distribučnej sústavy
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	konanie o súlade právnych predpisov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	22.06.2016
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 2 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 59 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 123 Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 14 Ústava Slovenskej republiky čl. 30 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 35 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 4
analytická právna veta	Pokiaľ časť ustanovení § 26 ods. 23 vyhlášky o cenovej regulácii ukladá výrobcovi elektriny povinnosť uhradiť platbu za prístup do regionálnej distribučnej sústavy aj v prípade, ak nemajú s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzavretú zmluvu o prístupe do regionálnej distribučnej sústavy, takáto povinnosť ide nad rámec povinností zakotvených pre výrobcov elektriny v zákone o energetike čo do platenia poplatkov (cien) za prístup do distribučných sústav, ako aj nad rámec zákonného splnomocnenia pre Úrad pre reguláciu sieťových odvetví v zmysle zákona o regulácii upraviť platby výrobcov elektriny za prístup do distribučných sústav.
skutkový stav a základné fakty	Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol doručený návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „navrhovateľ“) na vyslovenie nesúlady ustanovení: - § 26 ods. 23, 24, 25 a 26 a § 29 ods. 13 vyhlášky Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 221/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike v znení neskorších predpisov (ďalej aj „vyhláška o cenovej regulácii“ alebo „napadnuté ustanovenia“), s: - čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 1 a 3, čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 30 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 2, čl. 59 ods. 1 a čl. 123 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“),

- čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“),

- § 3 ods. 1 a 6 a § 6 ods. 3 zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o podpore obnoviteľných zdrojov“),

- § 2 písm. a) bodom 12, § 26 ods. 5 a § 27 ods. 1 a 2 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o energetike“),

- § 3, § 11 ods. 1, § 12 ods. 1 a § 40 ods. 1 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o regulácii“) a

- § 2 ods. 1, § 3 ods. 2 a § 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o cenách“).

Predmetom napadnutých ustanovení je cenová regulácia v elektroenergetike, konkrétne úprava platieb za prístup do distribučnej sústavy uhrádzaných predovšetkým výrobcami elektriny.

Ustanovenia § 26 ods. 23 vyhlášky o cenovej regulácii upravujú platbu uhrádzanú výrobcami elektriny za prístup do regionálnej distribučnej sústavy, ako aj výpočet tejto platby. Výrobca elektriny je takto vypočítanú platbu za prístup povinný platiť aj vtedy, keď nemá s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzavretú zmluvu o prístupe do regionálnej distribučnej sústavy, teda keď reálne samotný prístup do regionálnej distribučnej sústavy (t. j. právo „vpúšťať“ do distribučnej sústavy ním vyrobenú elektrinu na účely jej prenosu k odberateľom, resp. iným účastníkom trhu) nemá zmluvne dohodnutý.

Ustanovenie § 26 ods. 24 a 25 vyhlášky o cenovej regulácii potom rieši osobitnú situáciu, ak je výrobca elektriny pripojený do tzv. miestnej distribučnej sústavy, ktorá je pripojená na (nadradenú) regionálnu distribučnú sústavu. V takom prípade sa výška platby za prístup do sústavy určuje podľa tarify platnej pre regionálnu distribučnú sústavu a uhrádza ju prevádzkovateľ miestnej distribučnej sústavy.

Ustanovenie § 26 ods. 26 vyhlášky o cenovej regulácii následne rieši určité prípady, kedy sú dané podmienky pre súbeh platieb podľa oboch predchádzajúcich odsekov.

Ustanovenie § 29 ods. 13 vyhlášky o cenovej regulácii obsahuje úpravu takmer totožnú s § 26 ods. 23 pre prípad, kedy je výrobca elektriny pripojený do miestnej (nie regionálnej) distribučnej sústavy.

Navrhovateľ namietal najmä:

- zavedením platby za prístup do distribučnej sústavy došlo u výrobcov elektriny z obnoviteľných zdrojov k zníženiu zákonom garantovanej podpory týchto druhov energie (zákon o podpore obnoviteľných zdrojov).
- navrhovateľ uvádza, že podľa § 2 písm. d) aktuálneho zákona o regulácii je regulačným obdobím obdobie určené regulačnou politikou, počas ktorého sa uplatňuje určený rozsah cenovej regulácie. Napriek týmto ustanoveniam zavádza vyhláška o cenovej regulácii s účinnosťou od 30. júla 2013, teda uprostred regulačného obdobia (regulačným obdobím je obdobie od roku 2012 do roku 2016), novú platbu za prístup do distribučnej sústavy. Podľa navrhovateľa vyhláška o cenovej regulácii podľa svojich prechodných ustanovení síce pôsobí smerom do budúca, avšak spätne zasiahla do právnych vzťahov založených zákonom o podpore obnoviteľných zdrojov, teda do právnych vzťahov a garancií, ktoré vznikli ešte pred jej účinnosťou, a tým došlo k porušeniu legitímnych očakávaní výrobcov elektriny z obnoviteľných zdrojov. Preto navrhovateľ namieta s nesúladsom čl. 1 ods. 1 ústavy pre porušenie zákazu retroaktivity.
- že, zákon o regulácii splnomocnil regulačný úrad len na vydanie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorý bližšie stanoví rozsah cenovej regulácie a spôsob jej vykonávania, pričom jej predmetom môžu byť len ceny za tovar a služby. Predmetom cenovej regulácie však nemôže byť podľa navrhovateľa zriadenie nových poplatkov podzákonnou právnou normou. Platbu za prístup do distribučnej sústavy pritom nemožno podľa názoru navrhovateľa považovať za

	<p>cenu, keďže nie je odplatom za tovar alebo službu, a preto nemôže byť predmetom cenovej regulácie zo strany regulačného úradu, keďže tento umožňuje regulovať len cenu za prístup do sústavy na zmluvnom základe. Podľa navrhovateľa mnohí výrobcovia nemajú uzavreté zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy, pretože ju nevyužívajú. Napadnuté ustanovenia vyhlášky o cenovej regulácii podľa názoru navrhovateľa tak v podstate zavádzajú paušálny poplatok pre výrobcov elektriny bez ohľadu na to, či majú, alebo nemajú uzavretú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy, čím prekračujú rozsah zmocnenia v zákone o energetike. Na základe toho nie sú podľa navrhovateľa napadnuté ustanovenia v súlade s čl. 13 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 123 ústavy a v spojení s čl. 1 dodatkového protokolu.</p> <p>- neústavnosť procesu prijatia vyhlášky o cenovej regulácii. Pripomienkové konanie k nej bolo skrátené na obdobie od 4. do 17. júna 2013, hoci podľa legislatívnych pravidiel vlády má trvať aspoň 15 pracovných dní a skrátená môže byť len za presne určených podmienok. Na základe toho nie sú podľa navrhovateľa napadnuté ustanovenia v súlade s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 30 ods. 1 ústavy.</p> <p>- Podľa navrhovateľa napadnuté ustanovenia nie sú v súlade s čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 13 ods. 3 ústavy ani s čl. 14 dohovoru. Navrhovateľ poukázal na to, že výška platby za prístup do distribučnej sústavy je rozdielna podľa jednotlivých distribučných spoločností, ako aj na základe platby za prístup do prenosovej sústavy (jednotná výška 0,50 €/MWh podľa § 19 ods. 10 vyhlášky o cenovej regulácii). Zaťaženie výrobcov elektriny pripojených do distribučnej sústavy je tak podľa navrhovateľa 40-krát vyššie ako výrobcov elektriny pripojených do prenosovej sústavy.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>K námietke odporcu o nedostatku právomoci ústavného súdu rozhodovať v zmysle čl. 125 ods. 1 písm. b) ústavy o súlade vyhlášky o cenovej regulácii.</p> <p>Úrad pre reguláciu sieťových odvetví nemožno formálne považovať za ostatný ústredný orgán štátnej správy v zmysle zákon č. 575/2001 Z. z. To však neznamená, že normatívne právne akty Úradu pre reguláciu sieťových odvetví nespádajú pod preskúmvaciu právomoc ústavného súdu v zmysle čl. 125 ods. 1 písm. b) ústavy.</p> <p>Bolo by v rozpore s úmyslom ústavodarcu zveriť ústavnému súdu právomoci negatívneho zákonodarcu vo vzťahu k normatívnym právnym aktom prijímaným orgánmi verejnej moci od zákonodarného zboru až po miestne orgány štátnej správy a orgány územnej samosprávy, ak by iba pre zákonné neoznačenie určitého orgánu štátnej správy ako ústredného orgánu štátnej správy alebo miestneho orgánu štátnej správy (navyše ak na základe zákonného vymedzenia jeho postavenia, pôsobnosti a právomoci materiálne plní tento úlohy ústredného orgánu pre konkrétnu oblasť štátnej správy) boli všeobecne záväzné právne predpisy prijímané týmto „neoznačeným“ orgánom štátnej správy vyňaté z preskúmvacej právomoci ústavného súdu v zmysle čl. 125 ústavy.</p> <p>Ústavný súd vyslovil, že je oprávnený v zmysle čl. 125 ods. 1 písm. b) ústavy preskúmať súlad všeobecne záväzného právneho predpisu Úradu pre reguláciu sieťových odvetví s právnymi predpismi vyššej právnej sily, keďže zo zákonného vymedzenia postavenia, pôsobnosti a právomoci Úradu pre reguláciu sieťových odvetví vyplýva, že pre oblasť regulácie sieťových odvetví Úrad pre reguláciu sieťových odvetví materiálne plní funkciu ústredného orgánu štátnej správy.</p> <p>K namietanej neústavnosti procesu prijatia vyhlášky o cenovej regulácii</p> <p>Proces prijímania podzákonných všeobecne záväzných právnych predpisov orgánmi štátnej správy ústava nijako neupravuje a ani neodkazuje v tejto súvislosti na zákon. Vykonávacie právne predpisy svojím charakterom často upravujú technické či expertné otázky, ktoré môžu podliehať častým zmenám. Keďže ide v zásade o otázky vysoko odborného charakteru a vzhľadom na často enormný rozsah upravovanej problematiky, nie je vhodné tieto otázky upravovať v samotnom zákone, a preto pri ich prijímaní možno skôr hovoriť o „úradníckom“ postupe ako o čírom legislatívnom procese. Verejnost participuje na prijímaní vykonávacích právnych predpisov v menšej miere. Túto mieru participácie verejnosti na procese prijímania podzákonných všeobecne záväzných právnych predpisov orgánmi štátnej správy neupravuje explicitne</p>

ústava ani zákon, ale určujú ju legislatívne pravidlá vlády. Ústavný súd konštatoval, že legislatívne pravidlá vlády nemali v čase prijímania vyhlášky o cenovej regulácii všeobecnú záväznosť (s účinnosťou od 1. apríla 2016 sa v zmysle nového zákona o zbierke zákonov upravila aj záväznosť legislatívnych pravidiel vlády), t. j. neboli všeobecne záväzným právnym predpisom. Porušenie týchto pravidiel neznamená nesúlad právneho predpisu s ústavou, hoci môže byť hodnotené napr. ako zúženie priestoru občianskej spoločnosti na kontrolu výkonu verejnej moci.

Ústavný súd nevyhovел návrhu navrhovateľa na vyslovenie nesúladu napadnutých ustanovení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 30 ods. 1 ústavy, keďže aj keby ústavný súd dospel k záveru, že pripomienkové konanie prijímaniu napadnutých ustanovení bolo skrátené na obdobie od 4. do 17. júna 2013, hoci podľa legislatívnych pravidiel vlády má trvať aspoň 15 pracovných dní, a skrátenie tejto doby nebolo v súlade s legislatívnymi pravidlami vlády, nebolo by možné dospieť k záveru o porušení konkrétnych ústavných princípov zakotvených v čl. 1 a čl. 2 ústavy.

K namietanému nesúladu napadnutých ustanovení s čl. 13 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 123 ústavy a v spojení s čl. 1 dodatkového protokolu

Bolo potrebné skúmať, akým spôsobom je upravený vzťah výrobcov elektriny a prevádzkovateľov distribučnej sústavy, resp. aké sú zákonné povinnosti výrobcov elektriny, čo sa týka platieb za prístup do distribučných sústav, ako aj zákonné splnomocnenie Úradu pre reguláciu sieťových odvetví, čo sa týka právomoci vydať všeobecne záväzný právny predpis upravujúci bližšie vzťah výrobcov elektriny a prevádzkovateľov distribučnej sústavy a prípadné povinnosti výrobcov elektriny.

Povinnosti výrobcov elektriny, čo sa týka platenia cien za prístup do distribučnej sústavy alebo iných poplatkov či platieb, nie sú v zákone o energetike explicitne ustanovené.

Zákon o regulácii určuje, že cena za prístup do distribučnej sústavy, ktorú sa výrobcovia elektriny zaviazujú platiť na základe uzatvorenej zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy podľa zákona o energetike, podlieha regulácii a určuje, akým spôsobom sa táto regulácia vykoná.

Podľa čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy povinnosti je možné ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd. Samotnú povinnosť možno uložiť uznaným prameňom práva - jednak zákonom alebo tak môže urobiť na základe výslovného zákonného splnomocnenia aj podzákonný všeobecne záväzný právny predpis (vykonávací právny predpis), ktorý sa bude pohybovať v medziach tohto splnomocnenia. Inak povedané, povinnosti môžu byť ukladané v podzákonných predpisoch, ale nie na základe podzákonných predpisov.

Povinnosť výrobcov elektriny uhrádzať určité platby (ceny) za prístup do distribučnej sústavy vzniká v zmysle § 26 ods. 5 v spojení s § 27 ods. 1 písm. b) zákona o energetike na základe uzatvorenej zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy s prevádzkovateľom distribučnej sústavy. Uzatvorenie tejto zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy je fakultatívnou možnosťou (právom) výrobcu elektriny [na rozdiel od zmluvy o pripojení do distribučnej sústavy, uzatvorenie ktorej je povinnosťou výrobcu elektriny v zmysle § 27 ods. 2 písm. a) zákona o energetike]. Iné povinnosti výrobcov elektriny, čo sa týka platenia cien za prístup do distribučnej sústavy alebo iných poplatkov či platieb mimo záväzku uhrádzať tieto ceny na základe uzatvorenej zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy, nie sú v zákone o energetike explicitne upravené.

Rovnako ani zákon o regulácii v § 40 explicitne nespĺnomocňuje Úrad pre reguláciu sieťových odvetví na vydanie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorým by bol oprávnený ustanoviť povinnosť výrobcov elektriny platiť poplatok za prístup do distribučnej sústavy aj v prípade, že títo nemajú uzatvorenú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy s prevádzkovateľom distribučnej sústavy.

Pokiaľ potom časť ustanovení § 26 ods. 23 vyhlášky o cenovej regulácii ukladá výrobcovi elektriny povinnosť uhradiť platbu za prístup do regionálnej distribučnej sústavy aj v prípade, ak nemajú s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzavretú zmluvu o prístupe do regionálnej distribučnej

sústavy, takáto povinnosť ide nad rámec povinností zakotvených pre výrobcov elektriny v zákone o energetike čo do platenia poplatkov (cien) za prístup do distribučných sústav, ako aj nad rámec zákonného splnomocnenia pre Úrad pre reguláciu sieťových odvetví v zmysle zákona o regulácii upraviť platby výrobcov elektriny za prístup do distribučných sústav.

Popísaný stav nekorešponduje s dikciou čl. 123 ústavy, keďže Úrad pre reguláciu sieťových odvetví nepostupoval pri prijímaní sporných častí § 26 ods. 23 vyhlášky o cenovej regulácii na základe zákonov (zákona o energetike a zákona o regulácii) a v ich medziach. Zároveň tieto časti § 26 ods. 23 vyhlášky o cenovej regulácii ukladajú povinnosti výrobcov elektriny, o ktorých nemožno vyhlásiť, že by boli ukladané zákonom alebo na základe zákona (zákona o energetike a zákona o regulácii), čím sa dostávajú do kontradikcie s čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy. Úrad pre reguláciu sieťových odvetví prijatím sporných častí § 26 ods. 23 vyhlášky o cenovej regulácii navyše nekonal v rozsahu a spôsobe, ktorý ustanoví zákon, teda nekonal v súlade s princípom legality vyjadreným v čl. 2 ods. 2 ústavy, ktorý tvorí integrálnu súčasť princípov právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy. Nemožno taktiež opomenúť, že aplikáciou neústavných častí § 26 ods. 23 vyhlášky o cenovej regulácii dochádza k odčerpaniu časti majetku tých výrobcov elektriny, ktorí nemajú uzatvorenú zmluvu o prístupe do regionálnej distribučnej sústavy, čím dochádza k neústavnému zásahu do základného práva výrobcov elektriny ako podnikateľských subjektov vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Čo sa týka ostatných častí napadnutého § 26 ods. 23 vyhlášky o cenovej regulácii a napadnutého § 26 ods. 24, 25 a 26 a § 29 ods. 3 vyhlášky o cenovej regulácii, ústavný súd konštatoval, že ide zväčša o technické právne normy, resp. právne normy, ktorých základ je daný zákonom o energetike a zákonom o regulácii, obsahujú predovšetkým matematický výpočet výšky mesačnej platby za prístup do regionálnej distribučnej sústavy. Posledná veta § 26 ods. 23 vyhlášky o cenovej regulácii potom ustanovuje okruh výrobcov elektriny, na ktorých sa predchádzajúce právne normy § 23 ods. 26 vyhlášky o cenovej regulácii nevzťahujú. Ústavný súd nenašiel v stanovenom matematickom výpočte a stanovenej výnimke pre okruh výrobcov elektriny žiaden ústavný komponent alebo ústavnú záťaž, ktorá by odôvodňovala vyhlásiť aj ostatné časti § 26 ods. 23 vyhlášky o cenovej regulácii za nesúladne s konkrétnymi ústavnými normami či referenčnými zákonmi.

Nemožno opomenúť, že uvedený výpočet sa týka aj tých výrobcov elektriny, ktorí sú pripojení do distribučnej sústavy a majú zároveň s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzatvorenú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy. Pre týchto výrobcov elektriny je však právnym základom ich povinnosti platiť poplatok za prístup do distribučnej sústavy už samotná uzatvorená zmluva o prístupe do distribučnej, a nie až § 26 ods. 23 vyhlášky o cenovej regulácii (na rozdiel od tých výrobcov elektriny, ktorí nemajú takúto zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy uzatvorenú).

Ústavný súd preto nevyhovel návrhu navrhovateľa na vyslovenie nesúladu ostatných častí napadnutého § 26 ods. 23 vyhlášky o cenovej regulácii a napadnutého § 26 ods. 24, 25 a 26 a § 29 ods. 3 vyhlášky o cenovej regulácii s čl. 13 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 123 ústavy a v spojení s čl. 1 dodatkového protokolu.

K namietanému nesúladu napadnutých ustanovení s čl. 1 ods. 1 (zákaz retroaktivity), čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 3, čl. 20 ods. 4, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 2, čl. 59 ods. 1 ústavy a čl. 14 dohovoru.

Ústavný súd sa nestotožnil s názorom navrhovateľa, že napadnuté ustanovenia sú retroaktívne. Navrhovateľ správne poukázal, že vyhláška o cenovej regulácii podľa svojich prechodných ustanovení pôsobí smerom do budúcnosti (porov. prechodné ustanovenia v § 47 vyhlášky o cenovej regulácii). Napadnuté ustanovenia rovnako neobsahujú právnu normu, ktorá by upravovala povinnosť výrobcov elektriny uhradiť poplatky za prístup do distribučnej sústavy späť za obdobie pred účinnosťou vyhlášky o cenovej regulácii. Napadnuté ustanovenia teda nepôsobia do minulosti, ale vzťahujú sa na cenovú reguláciu do budúcnosti.

K legitímnym očakávaniam výrobcov elektriny ústavný súd uviedol, že samotný pojem „legitímne očakávania“ nesie v sebe komponent opodstatnenosti

(legitímnosť). Podľa názoru ústavného súdu výrobcovia elektriny vzhľadom na skutočnosť, že odvetvie, v rámci ktorého majú úmysel začať podnikat', je regulovaným odvetvím (t. j. odvetvie elektroenergetiky), nemôžu očakávať, že sa podmienky ich pôsobenia na trhu v rámci regulovaného odvetvia nebudú meniť, resp. že nebudú prijímané nové právne predpisy, ktoré do budúcnosti zavedú nové podmienky podnikania v danom regulovanom odvetví. Nemôže byť podľa ústavného súdu v tomto smere a v tom duchu, ako to naznačuje navrhovateľ, reč o legitímnom očakávaní výrobcov elektriny, že počas určitého právnom normou vymedzeného regulačného obdobia nebude zavedená určitá poplatková povinnosť, ktorá navyše vyplýva zo samotného zákona o energetike, ktorý predpokladá uzatváranie zmlúv o prístupe do distribučnej sústavy medzi výrobcami elektriny a prevádzkovateľmi distribučných sústav, ktorou sa výrobcovia elektriny zaväzujú zaplatiť cenu za poskytnutie distribučných a súvisiacich služieb.

V súvislosti s namietanou diskrimináciou aplikoval ústavný súd tento ústavnoprávny test, teda nachádzal odpovede na túto množinu otázok:

- (1) Došlo k vyčleneniu porovnateľného jednotlivca alebo skupiny hlavne vo väzbe alebo v spojitosti s výkonom základných práv a slobôd
- (2) a bolo to na základe kvalifikovaného kritéria alebo podobného neospravedlňovateľného dôvodu,
- (3) pričom vyčlenenie je na príťaž jednotlivcovi alebo skupine
- (4) a uvedené vyčlenenie nemožno ospravedlniť, pretože buď absentuje dôvod ospravedlnenia (verejný, legitímny záujem), alebo ide o neprimeraný, neproporcionálny zásah?

Bod 1 testu – porovnateľnosť: Na zistenie diskriminácie je v prvom rade nutné určiť porovnateľnosť – komparátor (spoločný menovateľ), zmyslupnosť spoločných prvkov porovnávaných osôb alebo skupín osôb. Napadnuté ustanovenia neupravujú výšku platby za prístup do distribučnej sústavy rozdielne u jednotlivých výrobcov elektriny pripojených do distribučnej sústavy a povinnosťou uhrádzať platby za prístup do distribučnej sústavy. V tomto ohľade nemožno dospieť k záveru, že s rôznymi výrobcami elektriny pripojenými do distribučnej sústavy, ktorí sa nachádzajú v rovnakej alebo porovnateľnej situácii, je na základe napadnutých ustanovení zaobchádzané rozdielnym spôsobom.

Bod 1 testu – akcesorita: Na účely platby za prístup do distribučnej sústavy nedošlo k vytvoreniu dvoch, rozdielnu výšku platby, platiacich skupín subjektov v spojitosti s výkonom niektorého základného práva alebo slobody.

Bod 2 testu – kvalifikované kritérium: Napadnuté ustanovenia taktiež nerozlišujú určitých výrobcov elektriny povinných uhrádzať iné platby za prístup do distribučnej sústavy na základe kvalifikovaného kritéria, teda na základe pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického či iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku a rodu alebo podobného statusu/iného postavenia.

Ústavný súd nevyhovел návrhu navrhovateľa na vyslovenie nesúladu napadnutých ustanovení s čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 3 ústavy a čl. 14 dohovoru.

Namietaný nesúlad napadnutých ustanovení s čl. 20 ods. 4, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 2, čl. 59 ods. 1 ústavy

Napadnuté ustanovenia neupravujú proces vyvlastnenia ani neupravujú otázku vyvlastnenia ako takého, a taktiež predmetom napadnutých ustanovení nie je nútené obmedzenie vlastníckeho práva, keďže otázka všeobecných platieb za služby v oblasti elektroenergetiky nemožno považovať za nútené obmedzovanie vlastníckeho práva, ale za platby založené na trhovom mechanizme odplaty za poskytované služby/dobrá (pripojenie a prístup do distribučných sústav).

Napadnuté ustanovenia určitým spôsobom zasahujú aj do oblasti podnikania výrobcov elektriny, avšak napadnuté ustanovenia nemožno považovať za také, ktoré by čo i len zasahovali do podstaty práva na podnikanie. Povinnosť podnikateľských subjektov uhrádzať určité platby je súčasťou výkonu podnikania a podnikateľské subjekty vstupujú s týmto vedomím na trh. Rovnako nemožno hodnotiť napadnuté ustanovenia ako nadmerne finančne zaťažujúce pre subjekty s povinnosťou uhrádzať platby za prístup do distribučnej sústavy, zvlášť pokiaľ ide o regulované odvetvie elektroenergetiky so všetkými jeho

špecifikami. Ďalej je potrebné si uvedomiť, že uzatváranie zmlúv o prístupe do distribučnej sústavy (a s tým spojená povinnosť uhrádzať platby za prístup) je, ako ústavný súd už niekoľkokrát poukázal, upravené ako právo výrobcov elektriny (t. j. fakultatívne). Aj z toho dôvodu je aj potenciálny zásah do určitej sféry práva na podnikanie značne oslabený.

Pokiaľ navrhovateľ namietal nesúlad napadnutých ustanovení s čl. 46 ods. 2 ústavy, ústavný súd hodnotí, že výška platby za prístup do distribučnej sústavy nie je ponechaná na úvahu správneho orgánu a samotná povinnosť uhradiť platbu za prístup do distribučnej sústavy nie je ukladaná až individuálnym právnym aktom správneho orgánu, ale už samotným právnym predpisom. Preto nie je námietka nesúladu napadnutých ustanovení s čl. 46 ods. 2 ústavy z pohľadu ústavného súdu v tomto ohľade dôvodná.

Pokiaľ sa navrhovateľ domnieval, že platba za prístup do distribučnej sústavy nie je založená na synalagmatickom princípe, ale ide o skrytú daň či poplatok, ktorý nie je ukladaný zákonom alebo na základe zákona, mal a mohol namietat' nesúlad napadnutých ustanovení jedine s čl. 59 ods. 2 ústavy. Článok 59 ods. 1 ústavy nie je v tomto prípade príslušnou referenčnou ústavnou normou, pod ktorú by sa dala podradiť problematika regulovaná napadnutými ustanoveniami.

K namietanému nesúladu napadnutých ustanovení so zákonom o podpore obnoviteľných zdrojov, zákonom o energetike, zákonom o regulácii a zákonom o cenách

Napadnuté ustanovenia upravujú platby za prístup do distribučnej sústavy, ktoré predpokladá zákon o energetike odkazom na uzatváranie zmlúv o prístupe do distribučnej sústavy, a ktoré nijako nespochybňujú dobrodennie štátu v tom smere, že upravil v zákone o podpore obnoviteľných zdrojov podporu výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a podporu výroby elektriny vysoko účinnou kombinovanou výrobou, kde navyše takáto podpora zo strany štátu nie je výrobcom elektriny garantovaná žiadnym z ústavných práv.

Nie je z dôvodu vyslovenia nesúladu časti napadnutých ustanovení s konkrétnymi článkami ústavy a dodatkového protokolu, resp. z dôvodu nevyhovenia návrhu na vyslovenie nesúladu ostatných častí napadnutých ustanovení s ústavou či dodatkovým protokolom už nevyhnutné (ústavný súd preferuje v tomto prípade minimalizáciu zásahov výkonom nálezu v konaní o súlade právnych predpisov do právneho poriadku, o to viac, keď vyslovil nesúlad časti napadnutých ustanovení s viacerými ústavnými normami, teda s právnymi normami vyššej právnej sily oproti právnym normám zákona o energetike) konštatovať aj nesúlad tých istých častí napadnutých ustanovení s určitými referenčnými právnymi normami zákona o energetike, ktorých posúdenie sa stalo podkladom na vyslovenie nesúladu časti napadnutých ustanovení s ústavou a dodatkovým protokolom.

Konštatovanie, že konkrétny obsah úpravy rozsahu a spôsobu vykonávania cenovej regulácie v zmysle prijatých napadnutých ustanovení nie je v časti v súlade s ústavou a dodatkovým protokolom, podľa ústavného súdu za týchto okolností postačuje a nie je potrebné vysloviť nesúlad časti napadnutých ustanovení aj s § 40 ods. 1 zákona o regulácii tak, ako to požaduje navrhovateľ.

Čo sa týka legálnej definície ceny a vymedzenia dohodnutých podmienok pri dohadovaní ceny podľa zákona o cenách, napadnuté ustanovenia nijako nerozširujú, nezužujú ani nemodifikujú tieto ustanovenia zákona o cenách. Tieto ustanovenia o cenách a vymedzení dohodnutých podmienok pri dohadovaní ceny je potrebné vnímať ako lex generalis, čo sa týka definovania ceny a vymedzenia dohodnutých podmienok pri dohadovaní ceny. Samotný zákon o energetike a zákon o regulácii v tomto smere upravujú odlišne tvorbu cien a dohadovanie ceny (platieb) pri uzatváraní zmluvy o pripojení a zmluvy o prístupe do distribučných sústav. Navyše, zákonodarca na tieto účely v § 40 zákona o regulácii splnomocnil Úrad pre reguláciu sieťových odvetví na vydanie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorým Úrad pre reguláciu sieťových odvetví upraví rozsah a spôsob vykonávania cenovej regulácie. Nemožno preto konštatovať nesúlad napadnutých ustanovení ani s § 2 ods. 1 a § 3 ods. 2 zákona o cenách tak, ako to navrhol navrhovateľ.

Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, že:

Ustanovenie § 26 ods. 23 v časti „a to aj v prípade, ak takýto výrobca elektriny nemá s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzatvorenú zmluvu o

	<p><u>prístupe do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny“ vyhlášky Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 221/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike v znení neskorších predpisov, nie je v súlade s čl. 13 ods. 1 písm. a) v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a čl. 123 Ústavy Slovenskej republiky a v spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.</u></p> <p><u>Vo zvyšnej časti návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky nevyhovetl.</u></p> <p>V odlišnom stanovisku sudkyňa Ľudmila Gajdošiková väčšine pléna ústavného súdu vytkla, že sa nevyrovnala s kľúčovou ústavnoprávnou stránkou problému, a to, či napadnuté ustanovenia vyhlášky sú vydané v súlade s čl. 123 ústavy a so splnomocňovacím ustanovením [§ 40 ods. 1 zákona o regulácii pozostáva z písmen a) až n), napr. či svojím obsahom napadnuté ustanovenia neprekračujú rozsah zákonného splnomocnenia].</p> <p>Sudca Ladislava Orosza v odlišnom stanovisku uviedol, že ústavný súd mal rozhodnúť nielen o nesúlade § 26 ods. 23 napadnutej vyhlášky Úradu s čl. 123 ústavy, ale aj o jeho nesúlade s príslušnými ustanoveniami zákona o energetike a zákona o regulácii označenými v petite návrhu skupiny poslancov a zrejme tiež aj o nesúlade ďalších ustanovení napadnutej vyhlášky Úradu napadnutých návrhom skupiny poslancov.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky PL. ÚS 28/03, PL. ÚS 48/03, PL. ÚS 29/05, II. ÚS 514/2012, PL. ÚS 14/2014, PL. ÚS 10/2013, PL. ÚS 7/96, PL. ÚS 12/01, PL. ÚS 13/2012, PL. ÚS 10/04, PL. ÚS 23/05, PL. ÚS 19/09, PL. ÚS 13/09, PL. ÚS 16/09, PL. ÚS 37/99</p> <p>Ústavný súd Českej republiky: Pl. ÚS 77/06, Pl. ÚS 55/10, Pl. ÚS 29/08</p> <p>Spolkový ústavný súd: 24 BVerfGE 367, BVerfGE 1, 14</p> <p>EStP: Thlimmenos v. Grécko, Chapman v. Veľká Británia</p>
súvisiace právne predpisy	<p>zákon č. 18/1996 Zb. o cenách § 2 ods. 1</p> <p>zákon č. 18/1996 Zb. o cenách § 3 ods. 2</p> <p>zákon č. 18/1996 Zb. o cenách § 5</p> <p>zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie § 3 ods. 1</p> <p>zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie § 3 ods. 6</p> <p>zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie § 6 ods. 3</p> <p>zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike § 26 ods. 5</p> <p>zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike § 27 ods. 1</p> <p>zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike § 27 ods. 2</p> <p>zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike § 2 písm. a</p> <p>zákon č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach § 11 ods. 1</p> <p>zákon č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach § 12 ods. 1</p> <p>zákon č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach § 3</p> <p>zákon č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach § 40 ods. 1</p> <p>vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 221/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike § 26 ods. 23</p> <p>vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 221/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike § 26 ods. 24</p> <p>vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 221/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike § 26 ods. 25</p> <p>vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 221/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike § 26 ods. 26</p> <p>vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 221/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike § 29 ods. 13</p>
kľúčové slová	<p>zmluva</p> <p>súlada - súlad právnych predpisov</p> <p>právny predpis - vykonávací</p> <p>ústavnosť</p> <p>legislatíva, legislatívna činnosť, normotvorba - iných ústredných orgánov</p> <p>diskriminácia</p> <p>retroaktivita</p> <p>zákonné splnomocnenie</p>

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.